

# Aanbevolen stieren

ter bevordering van meer  
natuurlijke geboorten



## Verbeterd Roodbont



# Algemene informatie

In dit boekje vindt u een toelichting op de stierenkaart.

## Bewust Natuurlijk Luxe

Bewust Natuurlijk Luxe ondersteunt houders van Belgisch Wit Blauw en Verbeterd Roodbont in de omslag naar meer natuurlijke geboorten. Hiermee wordt invulling gegeven aan de periode die de Staatssecretaris de sector gunt om aantoonbaar stappen te maken in een gedragsverandering. In 2018 vindt een evaluatie plaats of de gekozen strategie en werkwijze ook daadwerkelijk zorgt voor beoogde omslag.

Het meten van bekkenmaten van koeien en daarmee berekenen van fokwaarden binnenbekkenhoogte en -breedte is een zeer bepalend onderdeel om tot meer natuurlijke afkalvingen te komen. Hoe meer dochters er gemeten worden, hoe betrouwbaarder de fokwaarden worden en er zal dan ook van steeds meer stieren informatie komen. Fokwaarden binnenbekkenmaten worden 1 keer per jaar berekend voor VRB en BWB. Over de jaren heen kunnen fokwaarden wat fluctueren, zeker die waarden die nog een lagere betrouwbaarheid hebben, omdat ze op nog maar weinig meetgegevens zijn gebaseerd. Door gerichte selectie van koeien en stieren met positieve fokwaarden, kan dan naar een ruimer bekken gefokt worden. Dit zal zeker 4 tot 5 generaties duren, dus naar verwachting 20-30 jaar in beslag nemen. Belangrijk om u te realiseren dat deze lange periode nodig is om tot een percentage van zo'n 50% natuurlijke afkalvingen te kunnen komen voor beide rassen. Het is niet zo dat als u de bekkens van uw dieren laat meten, dat dan verwacht wordt dat alle koeien dan ook meteen natuurlijk afkalven.

## Selectie ten behoeve van meer natuurlijke geboorten

Een ruimer bekken zorgt ervoor dat het afkalven gemakkelijk kan verlopen. De bekkenhoogte is meer bepalend voor een natuurlijke geboorte dan de bekkenbreedte. Boven de 20,5 cm inwendige bekkenhoogte neemt de kans op natuurlijke geboorten toe. De fokwaarden maken het mogelijk om gunstige foklijnen te selecteren. Om de kans op natuurlijke geboorten te vergroten is het van belang om bij de selectie een koe en een stier te gebruiken met een hoge fokwaarde.

## Voorbeeld in de praktijk

Wanneer een dier een 1,0 cm grotere bekkenhoogte- of breedte heeft dan de referentiepopulatie (20,5 cm), wordt de fokwaarde weergegeven met +1,0 cm. De ouders geven ieder de helft van hun fokwaarde door. Heeft een stier een fokwaarde van +2,0 cm en de moeder een fokwaarde van -1,0 cm voor binnenbekkenhoogte, dan krijgt het kalf een vooruitgang in fokwaarde van +0,5 cm (helft van het verschil tussen de fokwaarde van de koe en de stier) en komt uit op +0,5 cm boven het populatiegemiddelde. Gebaseerd op de genetische aanleg geeft dat naar verwachting dus een binnenbekkenmaat die 1,5 cm groter is dan die van de moeder. Het is het beste om zowel een moeder als een vader met een positieve fokwaarde te kiezen (als dat mogelijk is). Voor de snelste vooruitgang op een bedrijf is het aan te bevelen koeien met de laagste fokwaarden niet meer voor de fokkerij te gebruiken.

## Geboortegemak

In dit boekje staan ook de cijfers per stier opgenomen voor het geboorteverloop, de lengte draagtijd en het geboortegewicht ten opzichte van het rasgemiddelde (=100). Als voorbeeld 111-96-104. 111 betekent dan duidelijk makkelijker afkalven dan het gemiddelde, 96 betekent dat de draagtijd korter is dan gemiddeld en 104 betekent dat het geboortegewicht hoger is dan gemiddeld.

# Gertinus van Volenbeek



*Gertinus van Volenbeek(Tinus X Gert vd Lingenhof)*

De fokwaarden voor de binnenbekkenmaten zijn 0,45 en 0,85. Deze zijn flink gestegen ten opzichte van een eerdere uitdraai. Ze zijn zeer goed en ook beide positief. Gertinus wordt genoemd als aanbevolen fokstier, omdat de kalveren overwegend vlot geboren worden met een aantrekkelijk geboortegewicht (103-100-94), terwijl ze er al snel goed ingroeien. Van de dochters van Gertinus zijn nog geen gegevens beschikbaar met betrekking tot geboorteverloop.

Zie voor meer informatie over deze stier pagina 10.

# Egon 5 AZ



| Fokwaarde hoogte | Fokwaarde breedte | Geboorteverloop | Drachtduur | Geboortegewicht |
|------------------|-------------------|-----------------|------------|-----------------|
| 0,54             | 0,77              | 98              | 98         | 103             |

## *Egon 5 AZ (Egon AZ X Donald)*

De fokwaarden voor de binnenbekkenmaten zijn 0,54 en 0,77. Dat is praktisch hetzelfde niveau als Carlo 3 (zie pagina 8). De cijfers voor het geboorteverloop zijn 98-98-103. Alle drie liggen dus vrij dicht bij het rasgemiddelde. De cijfers voor geboorteverloop bij de dochters zijn 97-96-93. Dit betekent dat het geboortegemak van de dochters wat onder het gemiddelde ligt, evenals de draagtijd, terwijl de kalveren toch niet heel zwaar zijn. Het is bekend dat de nakomelingen van Egon 5 in de brede praktijk zeer goed voldoen. Dat komt doordat ze geboren worden als vlotte, goed levensvatbare kalveren, die snel groeien. Ze hebben ook zeer goede benen en klauwen.



# Jos van de Kraloërheide



| Fokwaarde hoogte | Fokwaarde breedte | Geboorteverloop | Drachtduur | Geboortegewicht |
|------------------|-------------------|-----------------|------------|-----------------|
| 0,51             | 0,20              | 102             | 106        | 96              |

## *Jos van de Kraloërheide (Jos X Bert)*

Zijn fokwaarden voor de hoogte en breedte zijn 0,51 en 0,20. Op het geboorteverloop scoort hij 102-106-96. Dat zijn cijfers die zich niet zo ver van het rasgemiddelde bevinden, al lijkt de draagtijd iets in tegenstelling tot het vlotte geboorteverloop van de niet te zware kalveren. Van de dochters van Jos van de Kraloërheide zijn nog geen afkalfgegevens bekend.

# Dario van Pesaken



| Fokwaarde hoogte | Fokwaarde breedte | Geboorteverloop | Drachtduur | Geboortegewicht |
|------------------|-------------------|-----------------|------------|-----------------|
| 0,35             | -0,11             | 107             | 97         | 93              |

## *Dario van Pesaken (Dagobert X Burg's Billy)*

Dario heeft als fokwaarden cijfers voor binnenbekkenmaten 0,35 en -0,11. Zijn kalveren worden vlot geboren na een mooie draagtijd en met een vrij laag geboortegewicht (107-97-93). Geboortegegevens van zijn dochters zijn er nog niet. De positieve cijfers worden ondersteund door elementen in zijn afstamming. Zijn vader Dagobert heeft als fokwaarden 0,16 en 0,37 voor zijn inwendige bekkenmaten. Wat meer opvallend is, in gunstige zin, zijn de cijfers betreffende het geboorteverloop, namelijk 109-100-91. Deze cijfers zijn eigenlijk een kopie van de cijfers van zijn vader Big Ben 109-101-91. Bovendien heeft Trees, de moeder van Dagobert, meerdere keren natuurlijk gekalfd van verschillende stieren. Grootvader Burg's Billy heeft ook een gunstige invloed uitgeoefend op het geboorteverloop in meerdere generaties.

# Adagio van de Eendenpoel



| Fokwaarde hoogte | Fokwaarde breedte | Geboorteverloop | Drachtduur | Geboortegewicht |
|------------------|-------------------|-----------------|------------|-----------------|
| -0,14            | 0,86              | 97              | 104        | 104             |

## *Adagio vd Eendenpoel (Baron vd Eendenpoel X Egon 5 AZ)*

Adagio heeft als fokwaarden voor binnenbekkenmaten -0,14 en 0,86. Zijn cijfers voor het geboorteverloop zijn 97-104-104. Dat is dus wat zwaarder dan het rasgemiddelde. Adagio is dus niet bijzonder opvallend wat betreft fokwaarden voor binnenbekkenmaten (met uitzondering van de breedtemaat) evenals de cijfers voor geboorteverloop. Hij wordt wel opgevoerd als vader van economisch aantrekkelijke kalveren.

Zie voor meer informatie over deze stier pagina 10.



# Carlo 3 van Brandevoort



| Fokwaarde hoogte | Fokwaarde breedte | Geboorteverloop | Drachtduur | Geboortegewicht |
|------------------|-------------------|-----------------|------------|-----------------|
| 0,66             | 0,90              | 92              | 102        | 110             |

*Carlo 3 van Brandevoort (Ekimos van 't Zwaluwnest X Bertus 2).*

De fokwaarden van deze koploper voor binnenbekkenmaten zijn 0,66 en voor breedte 0,90. De cijfers voor geboorteverloop van zijn eigen kalveren zijn resp. 92-102-110, dus qua geboortegemak wat minder vlot dan het gemiddelde, een iets langere draagtijd en duidelijk zwaardere kalveren dan gemiddeld. De cijfers voor geboorteverloop bij de dochters van Carlo 3 zijn 111-96-104, dus ze kalven duidelijk gemakkelijker dan gemiddeld, de draagtijd is korter en het geboortegewicht is hoger dan het rasgemiddelde.

In deze cijferreeks van negen getallen is een duidelijke lijn te ontdekken:

- A. De dochters van Carlo 3 zijn ruim in het bekken, zowel in hoogte als breedte.
- B. De kalveren van stieren van het type van Carlo 3 zijn bij de geboorte fors en worden wat langer gedragen.
- C. Bij de dochters van Carlo 3 valt op dat het geboorteverloop gunstig is ondanks de zwaardere kalveren. Voor de kortere draagtijd (positief) is (nog) geen verklaring.

Ter aanvulling: Carlo 3 mag ook vooral gezien worden als een duidelijke verbeteraar van benen en klauwen en zijn nakomelingen zijn beste groeiers.

**NB. Het sperma van Carlo 3 is nog in beperkte mate beschikbaar.**



# Lauritz van Vredenburg



| Fokwaarde hoogte | Fokwaarde breedte | Geboorteverloop | Drachtduur | Geboortegewicht |
|------------------|-------------------|-----------------|------------|-----------------|
| 0,62             | 0,09              | Onbekend        | Onbekend   | Onbekend        |

*Lauritz van Vredenburg (Hein v. Vr. X Donald v. Vr.)*

De fokwaarden voor de binnenbekkenmaten zijn 0,62 en 0,09. Dat is wel goed qua hoogte; qua breedte ligt de waarde rond het gemiddelde. Van Lauritz zijn nog te weinig gegevens bekend over het geboorteverloop. Zijn afstammelingen manifesteren zich over het algemeen als goed gespierde dieren met een prima groeisnelheid.

**NB. Het sperma van Lauritz is niet meer vrij verkrijgbaar. Voor eventuele bijzondere kruisingsverzoeken kunt u contact opnemen met Bewust Natuurlijk Luxe. (zie voor de contactgegevens het colofon)**

# Extra informatie

## Rapport beoordeling afstammelingen van de KI-stier GERTINUS.

*“De foktechnische commissie geeft hierbij verslag van de beoordeling van de afstammelingen van GERTINUS. Een aantal dieren zijn gezien bij verschillende bedrijfsbezoeken en ook een behoorlijk aantal dieren zijn gezien op diverse keuringen. Ze kunnen als volgt worden omschreven: **Ontwikkeling:** vlot goed ontwikkeld met een, vooral op iets oudere leeftijd, beste lengte en daarbij een aparte breedte. De kalveren komen kort na de geboorte wat fijn over, maar blijken al snel vlotte groeiers te zijn. **Rastype:** qua fijnheid in huid en haar en ook qua uitstraling vertonen de afstammelingen van GERTINUS veel type. Door de lengte in zijaanzicht en de mooie ronding in de achterhand is er sprake van een aansprekend rastype. **Bespiering:** de bespiering is mooi verdeeld over het lichaam, zonder dat er sprake is van extra bespiering. **Beenwerk:** het beenwerk kan zonder meer fijn genoemd worden, met voldoende kracht in het gebruik. Af en toe kan de klauwhoogte wat beter. **Algemeen voorkomen:** de afstammelingen van GERTINUS zijn een uniforme groep gerekte, jeugdig aandoende dieren, die de verwachting wekken lang te zullen doorgroeien. Ze zijn in hun jeugd niet meer dan gemiddeld bespierd. Over het karakter zijn geen op- of aanmerkingen. De bekkenmaten van GERTINUS zijn: hoogte 19 en breedte 16,5. dit is ruim. De kalveren, vooral de vaarskalveren, worden vrij licht geboren en groeien na verloop van tijd uit naar voldoende rastype. GERTINUS is dus zeer geschikt voor gebruik binnen het project ‘Bewust Natuurlijk Luxe’.” (uit Rond Roodbont no. 4, pagina 18)*

## Afstammelingenkeuring van de KI-stier ADAGIO van de Eendenpoel.

*“Op 10 november 2016 is de foktechnische commissie op een aantal bedrijven geweest om de afstammelingen van de stier ADAGIO VAN EENDENPOEL te bezichtigen. Er zijn 17 dieren bekeken op 6 bedrijven. Qua leeftijd waren er 5 georen in 2014, 10 in 2015 en 2 in 2016. de meeste dieren waren 100% Verbeterd Roodbond, bij 3 dieren was er een percentage BWB-bloed aanwezig. Ze kunnen als volgt worden omschreven: **Ontwikkeling:** goed tot best ontwikkeld, door een beste hoogtemaat en overwegend veel breedte in midden- en achterhand. Enkele dieren konden in de voorhand iets breder **Rastype:** er is sprake van voldoende tot vlot goed rastype. De laatste fijnheid in huid en haar en ook in uitstraling missen we soms iets. **Bespiering:** de bespiering is meestal best, vooral door de breedte in midden- en achterhand. De diepte in de dij is gemiddeld. **Beenwerk:** de kwaliteit in benen en klauwen is praktisch zonder uitzondering van een best niveau. Een enkele opmerking was te maken over een wat steile stand in de achterbenen. **Algemeen voorkomen:** de afstammelingen van ADAGIO kunnen worden omschreven als een uniforme groep sterk gebouwde dieren, die duurzaamheid uitstralen, vooral door de kracht van het beenwerk. Het karakter van de ADAGIO’S lijkt heel goed. In tegenstelling tot de kalveren van GERTINUS worden de kalveren van ADAGIO iets minder fijn geboren, waardoor het percentage natuurlijk geboren kalveren iets lager zal liggen. De binnenbekkenmaten van ADAGIO zijn: hoogte 18 en breedte 15. De foktechnische commissie.” (uit Rond Roodbont no. 4, pagina 18)*

# Top 5 stieren

| TOP 5 FOKWAARDE HOOGTE BBM |          |      |
|----------------------------|----------|------|
| NL217432559                | CARLO 3  | 0,66 |
| NL490018215                | LAURITZ  | 0,62 |
| NL245127140                | EGON 5   | 0,54 |
| NL533168172                | JOS      | 0,51 |
| NL521996701                | GERTINUS | 0,45 |

| TOP 5 FOKWAARDE BREEDTE BBM |          |      |
|-----------------------------|----------|------|
| NL217432559                 | CARLO 3  | 0,90 |
| NL371569872                 | ADAGIO   | 0,86 |
| NL521996701                 | GERTINUS | 0,85 |
| NL245127140                 | EGON 5   | 0,77 |
| NL533168172                 | JOS      | 0,20 |

| TOP 5 GEBOORTEVERLOOP EN GEBOORTEGEWICHT |          |     |     |
|------------------------------------------|----------|-----|-----|
| NL695457752                              | DARIO    | 107 | 93  |
| NL521996701                              | GERTINUS | 103 | 94  |
| NL533168172                              | JOS      | 102 | 96  |
| NL245127140                              | EGON 5   | 98  | 103 |
| NL371569872                              | ADAGIO   | 97  | 104 |





[www.verbeterd-roodbont-vleesvee.nl](http://www.verbeterd-roodbont-vleesvee.nl)



[www.bewustnatuurlijkluxe.nl](http://www.bewustnatuurlijkluxe.nl)



[www.ki-samen.nl](http://www.ki-samen.nl)



[www.crv4all.nl](http://www.crv4all.nl)

## COLOFON

Opgesteld door foktechnische commissie VRB in samenwerking met Bewust Natuurlijk Luxe. Naar voorbeeld van CRV opgesteld door Projecten LTO Noord. Juli 2017



## BEWUST NATUURLIJK LUXE

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met praktijkcoördinator Bert van Abeelen, 06 – 239 282 64, [bertvanabeelen@planet.nl](mailto:bertvanabeelen@planet.nl). Of projectleider Saskia Scheer, [info@bewustnatuurlijkluxe.nl](mailto:info@bewustnatuurlijkluxe.nl).